Eduskunta
Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Asia: O 47/2025 vp, Luonnonarvomarkkinoiden kehitys

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta tulla asiassa kuulluksi ja toteaa asiasta seuraavaa:

MTK edistää käytännössä toimivaa ja houkuttelevaa markkinaa Suomessa ja EU-tasolla. Vapaaehtoisuuteen perustuvat luonnonarvomarkkinat tarjoavat maanomistajille uusia ansaintamahdollisuuksia. Tavoitteena on, että markkinatalous muodostuu merkittäväksi rahoituslähteeksi luonnon monimuotoisuuden ylläpitämisessä. Toimiva markkina tarvitsee sekä ostajat että myyjät. Maanomistajat ovat tulevaisuudessa merkittävä luontoarvoja myyvä taho, sillä myytäviä luontoarvoja tuotetaan pääosin yksityismailla. Siksi on tärkeää, että maanomistajat osallistuvat luontoarvomarkkinoiden kehittämiseen ja ovat aktiivisesti mukana päätöksenteossa. MTK tavoittelee reilua ja kannattavaa ansaintamallia maanomistajille. Tämä edellyttää selkeitä pelisääntöjä, jatkuvuutta, markkinaseurantaa ja tukirakenteita. Toimiva markkina tukee monimuotoisuustavoitteita.

MTK huomauttaa, että luonnonarvomarkkinat täydentävät julkista rahoitusta, mutta eivät korvaa sitä. Edelleen on tärkeää, että valtio osallistuu luonnon monimuotoisuuden rahoittamiseen merkittävin panoksin.

Luonnonarvomarkkinoiden kehittämisessä on tärkeää ymmärtää maatalous- ja metsäympäristöjen moninaisuus. MTK pitää tärkeänä, että luonnonarvokauppaa kehitetään myös maatalousympäristöissä -nyt toiminnan kehittäminen keskittyy metsäisiin ympäristöihin, suoelinympäristöihin ja vesistöihin. Kaupankohteita on voitava tuottaa myös muun käytön rinnalla. Monihyötyisyys tukee kilpailukykyä, huoltovarmuutta ja biotaloutta.

MTK kehittää ja ylläpitää Luontoarvot.fi-markkinapaikkaa ja kehittää luontoarvokaupan mahdollistavia toimintamalleja metsänhoitoyhdistyksille. On tärkeää, että luonnonarvokauppa tulee mahdolliseksi kaikille halukkaille maanomistajille. Maanlaajuinen metsänhoitoyhdistysverkosto voi edesauttaa markkinan kehittymistä koko maan alueella. MTK:n kauppapaikalle on erittäin laaja luontoarvojen ostajien ja myyjien tuki ja hyväksyntä, ja parhaillaan markkinapaikkaa kehitetään vastaamaan syntyvää markkinaa. Uusittu markkinapaikka tuodaan käyttöön asteittain ensi vuoden aikana, ja se on avoin kaikille toimijoille.

MTK:n mielestä viranomaisvahventeisen kaupan lisäksi on voitava tuottaa ja myydä myös muita myytäviä luontoarvoja (ks. diat liitteenä). Luonnonarvokaupassa myös ostajien koko voi vaihdella suurista yrityksistä yksittäisiin henkilöihin ja joukkorahoitettuihin toimiin, joten on tarvetta hyvin vaihteleville ja eri suuruisille luontoarvokaupan kohteille. Myytävien/ostettavien kohteiden määrästä, erilaisista myyjistä/ostajista ja luontotyyppitarpeista, suurempien kokonaisuuksien kokoamistarpeesta ja muista syistä johtuen kehittymässä ovat myös välittäjäorganisaatiot, jotka toimivat ostajien ja myyjien välissä välittäen myytäviä/ostettavia kohteita. MTK näkee tämän kehityksen välttämättömänä markkinan kehittymisen edellytyksenä.

MTK pitää tärkeänä, että liikaa sääntelyä tulee välttää käynnistymisvaiheessa, joskin selkeät pelisäännöt selkeyttävät markkinaa. Liian jäykkä ja toimimaton lainsäädäntö on myös uhka kaupan käynnistymiselle, jolloin myös luontotavoitteisiin pääsy vaikeutuu. Luonnonarvokaupan laatuvaatimusten ja toimeenpanokelpoisuuden välillä on löydettävä tasapaino, ja lainsäädännön tulee olla joustava kehittyvässä markkinassa. Muutoin julkisen vallan määrä on rajattava minimiin, mutta markkinan käynnistämisvaiheessa tiettyjä tukitoimia voidaan

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

tarvita (esim. tiedonvälitys, koulutus lainsäädännöstä ja luonnarvohehtaarin laskennasta sekä alkuvaiheen riskin jakaminen esim. kohteiden myyntiinvalmistelussa).

Lainsäädäntöä on kehitettävä markkinan kokemusten myötä. Sääntelyn tulee mahdollistaa kasvu ja monipuolistuminen. Erityisesti ekologisen kompensaation osalta lainsäädännön on tuettava käyttöä ilman byrokratiaa. Luonnonsuojelulain muutos, jolla laajennettaisiin sääntelyä myös muuhun kuin vapaaehtoiseen ekologiseen kompensaatioon (ns. luontoteot), on tarpeen ja se olisi toteutettava viivytyksettä. Ekologisen kompensaation osalta tulisi laskennassa voida ottaa mukaan myös vältetty haitta ja vuoto, jotka ovat myös tutkijoiden mukaan relevantteja tekijöitä kompensaatiolaskennassa.

Luonnonarvokauppaa kehitetään myös EU-tasolla. MTK pitää tärkeänä, että tässä vaiheessa EU:n sääntelyä tulee kehittää varovaisesti ja joustavasti, jotta se tukee jäsenmaiden erilaisia ratkaisuja. Ekologisen kompensaation sääntely tulee säilyttää kansallisena, koska sen rooli ja toetutustavat vaihtelevat jäsenmaittain. MTK suhtautuu pidättyväisesti uuteen EU-lainsäädäntöön ja korostaa kansallisten olosuhteiden huomioimista. Hiilimarkkinat ja luonnonarvomarkkinat tulee toistaiseksi pitää erillään, sillä molemmat ovat monimutkaisia ja kehittymässä olevia kokonaisuuksia.

Helsingissä 3.11.2025

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Heli Siitari
kenttäpäällikkö, ympäristöasiantuntija